

IV

(Upplysningar)

UPPLYSNINGAR FRÅN EUROPEISKA UNIONENS INSTITUTIONER, BYRÅER
OCH ORGAN

RÅDET

Rådets slutsatser av den 11 maj 2010 om utbildningens sociala dimension

(2010/C 135/02)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD,

SOM BEAKTAR:

1. slutsatserna av den 14 november 2006 från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, om effektiv och rättvis utbildning ⁽¹⁾, där medlemsstaterna uppmanades att säkerställa rättvisa utbildningssystem som syftar till att ge möjligheter och tillträde, behandling och resultat som är oberoende av socioekonomisk bakgrund och andra faktorer som kan leda till utbildningsmässigt underläge,
2. Europaparlamentets och rådets rekommendation av den 18 december 2006 om nyckelkompetenser för livslångt lärande ⁽²⁾, som understryker vikten av att utveckla tillhållande av nyckelkompetenser för alla och vidta lämpliga åtgärder för dem som på grund av brister i utbildningen behöver särskilt stöd för att kunna förverkliga sin fulla utbildningspotential,
3. rådets resolution av den 15 november 2007 om ny kompetens för nya arbetstillfällen ⁽³⁾, där man betonade behovet av att förutse kompetensbehov och höja den totala kompetensnivån samt prioritera utbildning av människor med låg kompetens och andra som riskerar ekonomisk och social utslagning,
4. rådets resolution av den 23 november 2007 om modernisering av universiteten för Europas konkurrenskraft i en

kunskapsglobal ekonomi ⁽⁴⁾, där man bekräftade vikten av att öka möjligheterna till livslångt lärande, bredda tillträdet till högre utbildning för icke-traditionella studerande och vuxenstuderande samt utveckla den dimension av universitetet som rör livslångt lärande,

5. rådets slutsatser av den 22 maj 2008 om vuxenutbildning ⁽⁵⁾, där man underströk behovet av att höja kompetensnivån hos ett fortfarande väsentligt antal lågutbildade arbetstagare och vuxenutbildningens bidrag till social sammanhållning och ekonomisk utveckling,
6. Europaparlamentets och rådets beslut nr 1098/2008/EG av den 22 oktober 2008 om Europeiska året för bekämpning av fattigdom och social utestängning (2010) ⁽⁶⁾, där det sades att bristande grundläggande färdigheter och kvalifikationer som är anpassade till arbetsmarknadens behov är ett stort hinder för integrering i samhället,
7. slutsatserna av den 21 november 2008 från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, om framtida prioriteringar för ett närmare europeiskt samarbete i fråga om yrkesutbildning ⁽⁷⁾, där man underströk att yrkesutbildning inte enbart främjar konkurrenskraft, företagens resultat och innovation i en globaliserad ekonomi utan också rättvisa, sammanhållning, personlig utveckling och aktivt medborgarskap och att dess attraktionskraft bör främjas inom alla målgrupper,

⁽¹⁾ EUT C 298, 8.12.2006, s. 3.⁽²⁾ EUT L 394, 30.12.2006, s. 10.⁽³⁾ EUT C 290, 4.12.2007, s. 1.⁽⁴⁾ Dok. 16096/1/07 REV 1.⁽⁵⁾ EUT C 140, 6.6.2008, s. 10.⁽⁶⁾ EUT L 298, 7.11.2008, s. 20.⁽⁷⁾ EUT C 18, 24.1.2009, s. 1.

8. slutsatserna från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, av den 21 november 2008 *Att förbereda unga inför 2000-talet: ett program för europeiskt samarbete på utbildningsområdet* ⁽⁸⁾, där medlemsstaterna uppmanades att garantera tillgång till utbildningsmöjligheter och tjänster av hög kvalitet, i synnerhet för barn och ungdomar som missgynnas på grund av personliga, sociala, kulturella och/eller ekonomiska omständigheter,
9. rådets slutsatser av den 26 november 2009 om utbildning för barn med invandrabakgrund ⁽⁹⁾, där medlemsstaterna uppmanades att vidta lämpliga åtgärder på den behöriga ansvarsnivån – lokalt, regionalt eller nationellt – för att garantera att alla barn ges rättvisa och lika möjligheter samt det stöd som krävs för att de oavsett bakgrund ska kunna utveckla sin fulla potential,
10. rådets resolution av den 27 november 2009 om förnyade ramar för det europeiska samarbetet på ungdomsområdet (2010–2018) ⁽¹⁰⁾, där medlemsstaterna uppmanades att garantera att alla ungdomar får lika tillgång till utbildning av hög kvalitet på alla nivåer och att främja bättre kopplingar mellan formell utbildning och icke-formellt lärande,

OCH SOM SÄRSKILT BEAKTAR:

rådets slutsatser av den 12 maj 2009 om en strategisk ram för europeiskt utbildningssamarbete (*Utbildning 2020*) ⁽¹¹⁾, som fastställde främjande av lika möjligheter för alla, social sammanhållning och aktivt medborgarskap som ett av fyra strategiska mål och fastställde fem referensnivåer för genomsnittliga europeiska resultat (europeiska riktmärken) och även lägger stor vikt vid lika möjligheter för alla,

OCH MOT BAKGRUND AV:

konferensen om inkluderande undervisning: ett sätt att främja social sammanhållning, som hölls i Madrid den 11–12 mars 2010,

NOTERAR ATT:

utbildningssystemen i EU måste garantera både rättvisa och hög kvalitet och att det är av yttersta vikt att förbättra utbildningsnivån och ge alla färdigheter och nyckelkompetenser, inte bara

för ekonomisk tillväxt och konkurrenskraft utan även för att minska fattigdomen och främja social delaktighet,

social delaktighet genom utbildning bör garantera lika möjligheter till tillgång till utbildning av hög kvalitet och lika behandling, bl.a. genom att tillgången anpassas till individens behov, samtidigt som den sociala delaktigheten bör garantera lika möjligheter att uppnå bästa resultat genom att sträva efter att ge alla nyckelkompetenser på högsta nivå,

ÄR MEDVETET OM ATT:

utbildningssystemen på ett väsentligt sätt bidrar till att främja social sammanhållning, aktivt medborgarskap och självförverkligande i de europeiska samhällena; de har potentialen att främja social rörlighet och bryta cirkeln av fattigdom, social utsatthet och socialt utanförskap; deras roll kan stärkas ytterligare genom att de anpassas till medborgarnas många olika bakgrunder när det gäller kulturell rikedom, befintlig kunskap och kompetens samt behov av lärande,

utbildning varken är den enda orsaken till eller den enda lösningen på socialt utanförskap och utbildningsåtgärder kommer troligen inte i sig att minska effekterna av många olika slags nackdelar, vilket gör att det behövs sektorsövergripande strategier som kan sammanlänka sådana åtgärder med den bredare sociala och ekonomiska politiken,

ökande internationell konkurrenskraft kräver stor yrkeskompetens kombinerad med skapandeförmåga, innovationsförmåga och förmåga att arbeta i mångkulturella och flerspråkiga miljöer; tillsammans med det demografiska trycket gör detta det ännu viktigare för utbildningssystemen att nå bättre generella resultat, samtidigt som alla, unga som vuxna – oavsett socioekonomisk bakgrund eller personliga omständigheter – ges möjlighet att utveckla sin fulla potential genom livslångt lärande, varvid personer med särskilda utbildningsbehov och behov för personer med invandrabakgrund och romer särskilt bör uppmärksammas,

det allteftersom effekterna av den ekonomiska krisen visar sig – och inom ramen för Europaåret för bekämpning av fattigdom och social utestängning (2010) ⁽¹²⁾ – är tydligt att nedgången har drabbat de mest missgynnade grupperna hårt, samtidigt som den äventyrar de budgetmässiga åtgärder som inriktas på dessa grupper,

⁽⁸⁾ EUT C 319, 13.12.2008, s. 20.

⁽⁹⁾ EUT C 301, 11.12.2009, s. 5.

⁽¹⁰⁾ EUT C 311, 19.12.2009, s. 1.

⁽¹¹⁾ EUT C 119, 28.5.2009, s. 2.

⁽¹²⁾ Se fotnot 6.

INSER ATT:

utbildningens roll för det livslånga lärandet är mycket viktig för Europas möjligheter att i enlighet med målen i EU 2020-strategin kunna konkurrera och nå framgång som en kunskaps-ekonomi med hållbar, hög sysselsättningsgrad och förstärkt social sammanhållning; tillhandahållandet av nyckelkompetenser för alla på grundval av principen om livslångt lärande kommer att spela en avgörande roll för att förbättra medborgarnas anställbarhet, sociala deltagande och självförverkligande,

det när det gäller de europeiska riktmärken som man kom överens om i den strategiska ramen för europeiskt utbildnings-samarbete, Utbildning 2020, finns ett trängande behov av att minska det nuvarande antalet personer med svaga grundläggande färdigheter – särskilt läsfärdighet (där aktuella uppgifter visar att i genomsnitt en av fyra elever inte kan läsa och skriva ordentligt), att ytterligare minska antalet personer som lämnar utbildningen i förtid, att öka deltagandet i förskoleverksamheten och barnomsorgen, att öka antalet ungdomar med högre utbildning och att öka vuxnas deltagande i livslångt lärande; dessa behov är särskilt akuta i fråga om personer från missgynnade miljöer, som statistiskt sett tenderar att göra betydligt sämre ifrån sig när det gäller riktmärkena; endast genom att behoven hos dem som riskerar socialt utanförskap tillgodoses kan den strategiska ramens mål uppfyllas korrekt,

ANSER ATT:

skillnader i den grad av social delaktighet som uppnåtts av medlemsstaterna visar att det fortfarande finns stort utrymme för att minska orättvisor och utanförskap i EU, både genom strukturella förändringar och genom ytterligare stöd till studerande som riskerar socialt utanförskap; rättvisa och hög kvalitet utesluter inte utan kompletterar varandra och bör eftersträvas på såväl nationell som europeisk nivå; trots att situationen skiljer sig åt i de olika medlemsstaterna kan det europeiska samarbetet bidra till att främja socialt deltagande och rättvisa utan att äventyra spetskompetensen,

de system som upprätthåller höga kvalitetsnormer för alla och stärker redovisningsskyldigheten, vilket främjar individanpassade, inkluderande strategier som stöder tidigt ingripande och särskilt riktar in sig på missgynnade studerande, kan fungera som kraftfulla pådrivare för att främja social delaktighet;

system för stöd till studenter, såsom bidrag, lån och andra förmåner av icke-ekonomisk art, kan spela en viktig roll för att underlätta lika tillgång till utbildning, särskilt högre utbildning; eftersom trycket på utbildningsanslagen ökar, kommer det

att vara av avgörande vikt att man uppnår ökad effektivitet i offentliga investeringar; en analys av utformningen och effekterna av olika finansieringssystem kan bidra till välunderbyggda beslut,

ANSER VIDARE ATT,

med avseende på förskole- och skolutbildning,

1. deltagande i högkvalitativ förskoleutbildning och barnomsorg, med högkompetent personal och lämplig personal-täthet, ger positiva resultat för alla barn och medför störst fördelar för de minst gynnade; lämpliga incitament och lämpligt stöd samt anpassning av utbudet till behoven och ökad tillgänglighet kan få fler barn från missgynnade miljöer⁽¹³⁾ att delta,
2. säkerställande av utbildning som ger alla nyckelkompetenser utgör ett av de effektivaste sätten att befrämja social delaktighet; det krävs ytterligare stöd för skolor med ett stort antal elever från missgynnade miljöer,
3. ett framgångsrikt förebyggande av avbruten skolgång kräver större kunskaper om grupper som riskerar att hoppa av skolan (t.ex. personer i svåra personliga eller socioekonomiska omständigheter eller personer med inlärningssvårigheter) på lokal, regional och nationell nivå samt system för tidig kartläggning av personer som tillhör sådana riskgrupper; det bör genomföras omfattande, sektorsövergripande handlingsplaner, som innefattar flera olika strategier på skol- och systemnivå, med inriktning på de olika faktorer som leder till avbruten skolgång, och elever i farozonen bör erbjudas personligt stöd, vilket kan innefatta förstärkt individuell inlärning, rådgivning, mentors- och handledarsystem, ekonomiska bidrag samt tillhandahållande av inlärningsstöd-jande fritidsaktiviteter efter skoltid,
4. delaktighetsstrategier vid de olika utbildningsanstalterna förutsätter kraftfullt ledarskap och systematisk resultat- och kvalitetsövervakning, innovativ undervisning av hög kvalitet med stöd av lämplig fortbildning för lärare, inflytande och motivation, samarbete med andra yrkesverksamma och tillhandahållande av adekvata resurser; ett mer helhetsinriktat stöd för behövande studerande kräver samarbete med föräldrar och berörda aktörer i lokalsamhället, t.ex. på områden som icke-formell och informell inlärningsverksamhet utanför skoltid,

⁽¹³⁾ Här innefattar "missgynnade miljöer" i förekommande fall också studerande med särskilda utbildningsbehov.

5. alla studerande gagnas av att man skapar förutsättningar för att framgångsrikt integrera elever med särskilda behov i ordinarie verksamheter; sätt att höja kvaliteten för alla är ökad användning av individbaserade arbetssätt, bland annat individanpassade inlärningsplaner, och utnyttjande av bedömningar till stöd för lärandeprocessen, utveckling av lärares kompetens att hantera och dra fördel av mångfald, främjande av användningen av samarbetsbaserad undervisning och inläring samt utvidgat tillträde och deltagande,

och att, med avseende på yrkesutbildning,

- ett varierat yrkesutbildningsutbud, med större tonvikt på nyckelkompetenser, även övergripande sådana, kan ge personer välbehövliga möjligheter att skaffa sig bättre kvalifikationer och därigenom komma in på arbetsmarknaden, samtidigt som yrkesutbildning kan få större relevans för missgynnade grupper genom specialanpassning till individens behov, genom förstärkning av vägledning och rådgivning, genom erkännande av olika typer av reell kompetens och genom främjande av alternativa program för arbetsplatsbaserad inläring; ett ökat deltagande av framför allt de lågkvalificerade i yrkesinriktad fortbildning är av central betydelse för en aktiv delaktighetsmetod och för en begränsning av arbetslösheten i händelse av förändringar i näringslivet,

och att, med avseende på högre utbildning,

1. höjda ambitioner och bättre tillgång till högre utbildning för studenter från missgynnade miljöer förutsätter förstärkta och bättre utformade finansiella bidragssystem och andra incitament; ekonomiskt överkomliga, tillgängliga, anpassade och flyttbara studielån samt behovsprövade bidrag kan med framgång höja deltagandnivåerna bland dem som inte kan klara utgifterna för högre utbildning,
2. flexibla och mer diversifierade inlärningsvägar – till exempel erkännande av reell kompetens, deltidstudier och distansstudier – kan vara till hjälp när det gäller att få högre utbildning att gå ihop med arbete eller familjeåtaganden och för att uppmuntra till ökat deltagande, samtidigt som genomförandeåtgärder som är inriktade på kartläggning och höjande av retentionsgraden inom högre utbildning, på personligt stöd samt på bättre vägledning, mentorskap och utbildning i färdigheter – särskilt i de tidiga skedena av en universitetsutbildning – kan göra att en större andel missgynnade studenter tar examen,
3. särskilda insatser, i synnerhet vad beträffar finansiering, krävs för att man fullt ut ska beakta behov hos mindre gynnade studenter, som ofta inte har möjlighet att dra fördel av de utbytesprogram som finns,

4. kampen mot ojämlikhet, fattigdom och socialt utanförskap kan stärkas, genom att man tar fasta på att läroanstalter för högre utbildning har ett samhällsansvar för att ge samhället behållning av kunskaper genom att kunskaperna kommer samhället i stort till nytta – på såväl lokal som global nivå – och svarar mot behov i samhället,

5. läroanstalter för högre utbildning också kan ta ett samhällsansvar genom att se till att deras resurser är tillgängliga för vuxenstudenter och personer som ägnar sig åt informellt och icke-formellt lärande, intensifiera forskningen om socialt utanförskap, främja innovation och hålla sina utbildningsresurser och utbildningsmetoder aktuella,

och att, med avseende på vuxenutbildning,

1. bättre tillgång till vuxenutbildning kan skapa nya möjligheter till aktiv integration och ökat socialt deltagande, i synnerhet för lågkvalificerade, arbetslösa, vuxna med särskilda behov, äldre och invandrare; särskilt med avseende på de sistnämnda är det för att främja social integration viktigt att lära sig värdlandets språk samt att förbättra grundläggande färdigheter och anställbarheten,
2. vuxenutbildning i många olika omgivningar, som innebär medverkan från flera olika intressenter (däribland den offentliga och den privata sektorn, läroanstalter för högre utbildning, lokalsamhällen och icke-statliga organisationer) och omfattar lärande för personliga, medborgerliga, samhällsrelaterade och sysselsättningsrelaterade ändamål, är av central betydelse för att det ska gå att nå ut till missgynnade grupper och personer i farozonen; särskilt när det gäller tillägnande av kunskaper av sysselsättningsskäl kan företagen visa sitt sociala ansvar genom att på bättre sätt prognostisera strukturförändringar och tillhandahålla möjligheter till omskolning,
3. den intergenerationella inläringens potential kan undersökas som ett sätt att utbyta kunskap och expertis, uppmuntra umgänge och solidaritet mellan yngre och äldre generationer, överbrygga den växande digitala klyftan och minska isoleringen i samhället,

och att, med hänsyn till livslångt lärande,

- utbildningssystem med flexibla utbildningsvägar, som håller möjligheter öppna så länge som möjligt och undviker "återvändsgränder", hjälper människor att lyckas trots ogynnsamma förutsättningar; de bidrar också till att människor kan undvika socioekonomisk eller kulturell marginalisering och att hämmas av lågt ställda förväntningar; livslång vägledning och validering av förvärvade färdigheter, inbegripet

erkännande av reell kompetens och tidigare erfarenheter, diversifierade antagningsmodeller för samtliga utbildningsnivåer, inklusive högre utbildning och vuxenutbildning, samt större uppmärksamhet på inlärningsmiljöernas kvalitet och attraktivitet kan underlätta övergångar för studerande; nyskapande vägledningsmetoder och samarbete med andra sociala tjänster och det civila samhället är nödvändiga för att nå ut till missgynnade grupper utanför utbildningsväsendena.

RÅDET UPPMANAR DÄRFÖR MEDLEMSSTATERNA ATT,

med avseende på förskole- och skolutbildning,

1. garantera bredare tillgång till högkvalitativ förskoleutbildning och barnomsorg, i syfte att ge alla barn – särskilt från missgynnade miljöer eller med särskilda utbildningsbehov – en säker start och öka motivationen att lära sig,
2. förbättra kvaliteten på skolundervisningen och minska skillnaderna mellan och inom skolorna i syfte att motverka eventuell socioekonomisk eller kulturell marginalisering,
3. koncentrera sig på förvärvande av viktiga grundläggande färdigheter, särskilt läs- och skrivkunskaper och – särskilt när det gäller elever med invandrarbakgrund – språkkunskaper,
4. uppmuntra inrättande av nätverk mellan skolorna, så att de kan utbyta erfarenheter och exempel på god praxis,
5. fördjupa ansträngningarna för att förebygga avbruten skolgång, med utgångspunkt i framtagning av varningssystem för identifiering av elever i farozonen, och främja delaktighetsstrategier på skolnivå med inriktning på kvalitet och med stöd av ändamålsenligt ledarskap och fortbildning för lärare i ett perspektiv med livslångt lärande,
6. utveckla mer individanpassade arbetssätt och systemiska strategier för att stödja alla elever samt erbjuda ytterligare hjälp till elever från missgynnade miljöer och elever med särskilda behov,
7. stärka skolutbildningens betydelse, med sikte på att höja elevernas ambitioner och stimulera inte bara förmågan utan också viljan att lära sig,
8. göra läraryrket mer attraktivt, tillhandahålla relevant fortbildning och garantera ett kraftfullt skolledarskap,

9. öka skolornas ansvarsskyldighet gentemot samhället i stort, stärka partnerskap mellan skolor och föräldrar, näringslivet och lokalsamhällen och förstärka samverkan mellan formell och icke-formell verksamhet,

10. främja framgångsrika inkluderande utbildningsmetoder för alla elever, inbegripet sådana med särskilda behov, genom att omvandla skolorna till lärgemenskaper, där delaktighet och ömsesidigt stöd främjas och där alla elevers talanger erkänns, och följa upp återverkningarna av sådana tillvägagångssätt, särskilt när det gäller att på utbildningssystemets alla nivåer öka tillträdet för studerande med särskilda behov och andelen av dessa som tar examen,

och att, med avseende på yrkesutbildning,

1. stärka förvärvandet av nyckelkompetenser genom utbildningsvägar och program inom yrkesutbildningen och att bättre tillgodose missgynnade studerandes behov,
2. ytterligare utveckla yrkesutbildning som ger studerande möjlighet att sätta samman egna personliga utbildningsvägar,
3. försöka att se till att yrkesutbildningssystemen är vederbörande införlivade i de övergripande utbildningssystem, bland annat genom flexibla utbildningsvägar som ger studerande möjlighet att röra sig från den ena sektorn till den andra och att få anställning,
4. stärka väglednings- och rådgivningsverksamheten samt den tillhörande fortbildningen för lärare i syfte att stödja studenternas yrkesval och övergångar inom utbildningar eller från utbildning till anställning; detta är särskilt viktigt för att studenter med särskilda behov ska integreras framgångsrikt och göras delaktiga på arbetsmarknaden,

och att, med avseende på högre utbildning,

1. främja breddat tillträde till högre utbildning, exempelvis genom förstärkta finansiella bidragssystem för studenter och genom flexibla och diversifierade inlärningsvägar,
2. utarbeta strategier som syftar till att höja andelen personer som avslutar sin högre utbildning, bland annat genom att förstärka individuell inläring, vägledning och mentorsverksamhet för studenter,
3. fortsätta att undanröja hinder för, utvidga möjligheterna till och höja kvaliteten vad avser rörlighet i utbildningssyfte, bland annat genom att ge studenter från missgynnade miljöer lämpliga incitament,
4. främja särskilda program för vuxenstuderande och andra icke-traditionella studerande,

och att, med avseende på vuxenutbildning,

1. stärka strategier för att ge lågutbildade personer, arbetslösa vuxna och i tillämpliga fall medborgare med invandrarbakgrund möjlighet att skaffa sig en examen eller att vidareutveckla sin kompetens (med "minst ett steg") och bredda utbudet av andra utbildningsmöjligheter för unga vuxna,
2. främja åtgärder för att se till att alla kan tillägna sig de grundläggande färdigheter och nyckelkompetenser som behövs för att leva och lära i kunskapssamhället, i synnerhet läs- och skrivkunnighet och IKT-färdigheter,

samt att generellt förstärka utbildningssystemens sociala dimension genom att,

1. öka flexibiliteten och öppenheten mellan olika utbildningsvägar och undanröja hinder för deltagande och rörlighet inom och mellan utbildningsväsenden,
2. skapa närmare kopplingar mellan utbildningsmiljöerna och näringslivet och samhället i stort, i syfte att stärka anställbarheten och det aktiva medborgarskapet,
3. inrätta system för validering och erkännande av reell kompetens, inklusive informellt och icke-formellt lärande, och att öka användningen av livslång vägledning bland missgynnade och lågkvalificerade studerande,
4. utvärdera konsekvenserna av och verkningsfullheten hos ekonomiska stödåtgärder som riktar sig till missgynnade personer samt vilken inverkan utformningen av utbildningsväsenden och utbildningsstrukturer har på missgynnade,
5. överväga att samla in data om resultat, avbruten utbildning och de studerandes socioekonomiska bakgrund, i synnerhet inom yrkesutbildning, högre utbildning och vuxenutbildning,
6. överväga att fastställa kvantifierade mål inom området social delaktighet genom utbildning, som är avpassade till situationen i de olika medlemsstaterna,

7. överväga att utforma en helhetssyn på dessa mål som är samordnad med annan politik,

8. avsätta tillräckliga resurser till missgynnade elever och skolor och i tillämpliga fall i högre grad utnyttja Europeiska socialfonden och Europeiska regionala utvecklingsfonden för att minska det sociala utanförskapet genom utbildning,

UPPMANAR DÄRFÖR MEDLEMSSTATERNA OCH KOMMISSIONEN ATT:

1. fortsätta samarbetet om den strategiska prioriteringen att främja rättvisa, social sammanhållning och aktivt medborgarskap, genom att aktivt använda den öppna samordningsmetoden mot bakgrund av den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete ("Utbildning 2020") och genom att förverkliga den sociala dimensionen av Bologna- och Köpenhamnsprocesserna och anta åtgärder i linje med rådets slutsatser från 2008 om vuxenutbildning,
2. sträva efter att aktivt utnyttja de olika delarna av handlingsprogrammet för livslångt lärande och i tillämpliga fall Europeiska socialfonden, Europeiska regionala utvecklingsfonden och programmet Progress i syfte att stärka social delaktighet genom utbildning och se till att en tydlig tonvikt läggs på denna dimension även i förslagen till nästa generation program,
3. verka för och stödja större medverkan av studerande från missgynnade miljöer eller studerande med särskilda behov i transnationella utbytesprogram, partnerskap och projekt, särskilt sådana som inrättats inom ramen för handlingsprogrammet för livslångt lärande,
4. stödja jämförande forskning om effektiviteten i strategierna för att skapa större rättvisa på utbildningsområdet, bredda kunskapsbasen i samarbete med andra internationella organisationer och säkerställa att forskningsrönen sprids i vida kretsar,
5. lyfta fram utbildningens centrala roll för att uppnå syftet med processen för social integration och socialt skydd.